

KORTENAKEN

3470

Gemeentebestuur Kortenaak

adres: Dorpsplein 35, 3470 Kortenaak
telefoon: 011/58 62 62
fax: 011/58 20 93
e-mail: gemeentebestuur@kortenaak.be
url: www.kortenaak.be

Korte landschapsbeschrijving

Regio: Hageland
Deelgemeenten: Kortenaak, Hoeleden, Kersbeek-Miskom, Ransberg, Waanrode
Oppervlakte: 49,06 km²
Oppervlakteverdeling:
– Landbouwgronden: 78,30%
– Bossen: 9,55%
– Bebouwde gronden: 11,36%
– Andere: 0,78%

Het belangrijkste landschappelijke element van de gemeente is de Velp. De Velp stroomt in de Demer nabij Halen en vloeit voor een deel evenwijdig met de Begijnenbeek en de Grote Gete. In de vallei zijn nog heel wat eeuwenoude landschapsstructuren zoals kleine percelen met knotwilgenrijen en houtkanten te bemerken. De Velp is de rivier die het water van zandlemig Hageland afvoert. De vallei is van groot belang omwille van de flora en de fauna, ondermeer op ornithologisch vlak.

In de tweede helft van de 19de eeuw werden op tal van plaatsen in het alluvium van de Velp de beemden omgezet in bos- of populieraanplantingen. Voorheen bestonden nog grote delen van de vallei uit open uitgestrekte beemden. Vanaf het midden van de 19de eeuw werden de uitgestrekte beemden opgedeeld door levende randbegroeiing. De laatste 100 jaar verdween deze perceelsrandbegroeiing deels, toch bleef het landschappelijk karakter van de beemden met houtkanten en rijen knotwilgen bewaard.

Het alluvium tussen Kortenaken en Kersbeek-Miskom is sinds het einde van de 18de eeuw niet veel gewijzigd: de perceelstructuur is behouden, er is nog heel wat perceelsrandbegroeiing die in combinatie met de percelen bos, die er eind 18de eeuw ook al waren, een gecompartmenteerd landschap vormen. Tussen Vroente en Miskom is een deel van de beemden omgezet in akkers en boomgaarden, op het einde van de 18de eeuw waren er al enkele akkers. Graas- en hooilanden met geknotte bomenrijen zijn kenmerkende elementen.

Belangrijke habitats en landschapstructuren

Het Begijnenbos is het grootste boscomplex op het grondgebied van de gemeente Kortenaken. Het ontgonnen bosgedeelte werd grotendeels omgezet in akkers en weilanden. Het merendeel van deze akkers en weilanden zijn momenteel laagstamboomgaarden of maïsackers. Enkel rond de Essenberg is er nog historisch permanent grasland aanwezig omzoomd met een meidoornhaag en/of houtkant. De bosvegetaties op de droge bodems zijn een overgangstype tussen zuur eikenbos en eiken-haagbeukenbos. Op de zandige en meest zure bodems vinden we een kruidlaag met o.a. Adelaarsvaren, Gewoon vingerhoedskruid, Fraai hertshooi, Pijpenstrootje, Pilzegge en Ruige veldbies. De minder uitgeloopte zandlemige bodems herbergen mesofiele bossen met talrijke elementen van het eiken-haagbeukenbos en het essen-iepenbos. Deze bossen, vaak met een zeer rijk voorjaarsaspect, komen voornamelijk voor ten noorden van het kasteel Hoge Meier maar ook in de verspreide veldbosjes. Je treft er enkele broekbossen aan met voornamelijk Gewone es en Zwarte els. In de vochtige delen van het oude bos en op oude graslanden zijn populieren ingeplant. In het gebied zijn er enkele heiderelicten over van een vroeger groot geheel. Op een kapvlakte, die terug is aangeplant met Amerikaanse eik en esdoorn, vinden we nog restanten van heidevegetaties. Op de heiderelicten ten zuiden van het kasteel van Waanrode staan nog soorten zoals Bochtige smele, Bosbes, Pijpenstrootje, Struikheide en Tormentil. Op kapvlakten, wegen en bosranden vind je, verspreid over het gehele gebied heischrale soorten.

In het zuiden van de gemeente komt het Heibos voor langsheen de bovenloop van de Paardenbeek. Het reservaat bestaat uit twee grote bossen verbonden door een centrale weide. Rondom het kerngebied liggen voornamelijk akkers, weilanden en enkele kleinere veldbosjes. Valleibos en weilanden vinden we op de vochtigere gronden, langsheen de Paardenbeek. Het hoger gelegen bos in het Heibos bestaat uit een voedselarm Eikenbos, overgaand in een voedselrijker eiken-haagbeukenbos. We vinden hier wel nog variaties in natuurlijkheid tengevolge van de aanwezigheid van exoten zoals Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Opvallend langs de wegen, lanen en open plekken in het bos is de aanwezigheid van Pilzegge, Brunel, Gewoon reukgras, Tijmreprijs, Veelbloemige veldbies, Tormentil, Duizendguldenkruid, Struikheide, Fraai hertshooi, Blauwe bosbes en Pijpenstrootje. De restanten van Struikheide zijn momenteel vooral geconcentreerd langs de noordzijde van het hoger gelegen bos, langs de randen van het centrale graslandgebied. Langs de Paardenbeek vinden we enkele percelen met een alluviaal essen-olmenbos. Geografisch gezien is dit één van de zuidelijkste vindplaatsen van heidevegetaties in het Hageland en de Haspengouwse leemstreek. De noordelijk gelegen graslanden behoren tot het zogenaamde 'historisch permanent' type en kennen een meer uitgesproken microreliëf. Tegen de boerderij aan bevindt zich een oude hoogstamboomgaard. Langs een gracht in het weiland centraal ten noorden van onze bospercelen vinden we nog een uitgesproken interessante schrale kamgraslandvegetatie. Binnen het gebied van het Heibos zijn nog enkele poelen terug te vinden.

Andere grotere bospercelen in de gemeente zijn: Kerkevinne, Molenbos, kasteel van de Wouters d'Oplinter, de uitlopers van het Tienbundersbos. Het betreft bijna allemaal zuur eikenbos met bijmenging van eiken-haagbeukenbos.

De vallei van de Velpa bestaat hoofdzakelijk uit populierenaanplanten en alluviale bossen. Ter hoogte van Kersbeek-Miskom komt een uitgestrekt alluviaal essen-olmenbos voor al dan niet ingeplant met Populier. Verder komen nog kleine perceeltjes dotterbloemgrasland, riet en zeggenvegetaties voor.

In het wachtbekken is een behoorlijke oppervlakte mooi ontwikkeld eiken-haagbeukenbos.